

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАТО В УМОВАХ СТРАТЕГІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ»

Ступінь освіти	Магістр
Спеціальність	C1, C3, C7, D1, D2, D5, J3
Тривалість викладання	3 чверть
Заняття:	4 години на тиждень
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Мова викладання	українська
Підсумковий контроль	Диференційований залік

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «НАТО СК»

Інформація про викладачів:

	КУЛИК Тетяна Вікторівна кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (політичні науки, національна безпека держави), доцент кафедри міжнародних відносин і аудиту.
	E-mail: Kulyk.T.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «НАТО в умовах стратегічної конкуренції» формує системне уявлення про історичну еволюцію та стратегічну трансформацію Північноатлантичного альянсу у взаємозв'язку зі змінами міжнародного безпекового середовища, охоплюючи становлення системи колективної оборони, розвиток стратегічних концепцій і політико-військових механізмів адаптації НАТО, утвердження стратегічної конкуренції як визначального середовища сучасної євроатлантичної безпеки, трансформацію стримування й оборони, передової присутності, моделі сил і спроможностей Альянсу, механізми кризового менеджменту, планування та проведення операцій, розвиток кооперативної безпеки, партнерств, політики відкритих дверей і розширення НАТО з акцентом на аналізі стратегічних змін, оцінюванні військово-політичних рішень і спроможностей та моделюванні варіантів реагування Альянсу на сучасні виклики.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів системного розуміння місця і ролі НАТО в умовах стратегічної конкуренції, закономірностей трансформації Альянсу під впливом змін міжнародного безпекового середовища, а також політичних, військових та інституційних механізмів адаптації його стратегій, сил і спроможностей. Курс спрямований

на розвиток здатності аналізувати еволюцію колективної оборони, стримування, кризового менеджменту й кооперативної безпеки, оцінювати взаємозв'язок між характером стратегічних викликів, рішеннями союзників та напрямками трансформації НАТО, а також визначати наслідки цих змін для євроатлантичної безпеки.

Завдання курсу:

- розкрити витоки, етапи еволюції та закономірності стратегічної трансформації НАТО у взаємозв'язку зі змінами міжнародного безпекового середовища;
- простежити розвиток стратегічних концепцій Альянсу та з'ясувати вплив структурних змін міжнародної системи на формування його стратегічних пріоритетів;
- сформулювати розуміння стратегічної конкуренції як середовища діяльності НАТО, включно з конкуренцією великих держав, стратегіями «сірої зони» та порогами ескалації;
- дослідити сучасні механізми стримування й колективної оборони НАТО, передову присутність, модель сил, готовність та розвиток військових спроможностей Альянсу;
- розкрити механізми кризового менеджменту НАТО, політико-військового прийняття рішень, планування та проведення операцій із урахуванням ситуаційної обізнаності й можливостей застосування статті 5 Північноатлантичного договору;
- проаналізувати кооперативну безпеку НАТО, архітектуру та диференціацію партнерств, політику відкритих дверей і вплив розширення на політичну згуртованість та військову спроможність Альянсу;
- розвинути здатність застосовувати факторний, крос-факторний і динамічний аналіз, моделювання та інші аналітичні інструменти для оцінювання трансформації НАТО, його рішень, спроможностей і варіантів реагування в умовах стратегічної конкуренції.

3. Результати навчання:

1. Знати та розуміти витоки, еволюцію і стратегічну трансформацію НАТО, зміст основних стратегічних концепцій Альянсу та їх зв'язок зі змінами міжнародного безпекового середовища.
2. Розуміти сучасні засади стримування й колективної оборони НАТО, механізми кризового менеджменту, планування і проведення операцій, розвитку сил та спроможностей Альянсу
3. Опанувати принципи кооперативної безпеки НАТО, архітектуру партнерств, політику відкритих дверей і закономірності розширення Альянсу в умовах стратегічної конкуренції.
4. Аналізувати трансформацію НАТО у взаємозв'язку зі змінами міжнародного безпекового середовища, застосовуючи факторний, крос-факторний та динамічний аналіз.
5. Комплексно оцінювати потенціал НАТО у сфері стримування й оборони, передову присутність, готовність сил та їх відповідність характеру сучасних стратегічних викликів
6. Досліджувати та критично аналізувати кризові ситуації, моделювати процес прийняття рішень НАТО та обґрунтовувати вибір механізмів реагування, включно з можливістю застосування статті 5 Північноатлантичного договору
7. Систематизувати й критично оцінювати знання щодо партнерств і розширення НАТО, визначати їх вплив на політичну згуртованість, процес прийняття рішень, військові спроможності та стратегічну стійкість Альянсу

4. Структура курсу

Календарний план навчальної дисципліни

Тиждень	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до навчальної дисципліни. Політика	Лекція	Мультимедійна презентація.	3

Тиждень	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
	академічної доброчесності в НТУ ДП. Тема 1. Трансформація НАТО в ретроспективі		Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Рекомендовані джерела. Тести за темою 1.	
	Івент-аналіз «Як конструювався Альянс: безпекова криза 1948–1949 років і політичний компроміс Вашингтонського договору».	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика проведення аналізу івент-аналізу. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
2	Тема 2. Формування стратегії НАТО в ранній період холодної війни	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Рекомендовані джерела. Тести за темою 2.	3
	Аналіз process tracing «Massive Retaliation Put into Question: Берлінські кризи 1958–1961 pp.»	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика проведення аналізу process tracing. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
3	Тема 3. Політико-військова адаптація НАТО в період холодної війни	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Рекомендовані джерела. Тести за темою 3.	3
	Аналіз взаємозалежностей «Reversal of Fortune: стратегічна дилема НАТО 1966–1967 років».	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика аналізу взаємозалежностей. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
4	Тема 4. Стратегічна невизначеність. НАТО у світі багатовекторних ризиків	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Рекомендовані джерела. Тести за темою 4.	3

Тиждень	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
	Факторний аналіз «Be Careful What You Wish For: Less Threat, but Also Less Peace». Європа 1989–1993 років.	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика факторного аналізу. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
5	Тема 5. Мир, що виявився крихким: стратегічний злам євроатлантичної безпеки	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Рекомендовані джерела. Тести за темою 5.	3
	Крос-факторний аналіз «A Pivotal Moment in Euro-Atlantic Security: Уельський саміт НАТО 2014 року».	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика крос-факторного аналізу. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
6	Тема 6. Стратегічна конкуренція як нова реальність євроатлантичної безпеки	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Рекомендовані джерела. Тести за темою 6.	3
	Аналіз динаміки «У просторі безпекового маневру: трансформація нейтральності Фінляндії та Швеції»	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика аналізу динаміки Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
7	Тема 7. Стимування та оборона НАТО	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Рекомендовані джерела. Тести за темою 7	3
	Аналітичні презентації «What Makes Deterrence Credible? Вдосконалення потенціалів стимування й оборони НАТО».	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика розв'язання тематичного питання Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5

Тиждень	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
8	Тема 8. Застосування сили, примус і управління ескалацією	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Навчальна література. Тести за темою 8.	3
	«Map of Deterrence: рамкові країни і уроки Передової присутності НАТО»	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика стратегічного картування. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
9	Тема 9. Багатонаціональні сили в міжнародних операціях	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Навчальна література. Тести за темою 9.	3
	Симуляція кризового рішення «When Does Article 5 Begin? Гібридний напад і вибір механізму реагування НАТО.»	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика інтерактивних симуляцій. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
10	Тема 10. Спектр операцій кризового реагування	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Навчальна література. Тести за темою 10.	3
	Сценарне планування «Who Sees First, Acts First: спроможності інформаційної переваги та захисту сил в операціях НАТО».	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика сценарного планування. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
11	Тема 11. Інституційні та коаліційні формати міжнародних операцій	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Навчальна література. Тести за темою 11	3

Тиждень	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
	Pro et Contra: географічний чи функціональний вимір партнерств НАТО?	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика Pro et Contra. Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
12	Тема 12. Оцінювання ефективності, завершення операції та операційне навчання	Лекція	Мультимедійна презентація. Авторський текст лекції. Інтерактивний діалог. Навчальна література. Тести за темою 12	3
	Порівняльний аналіз «More Allies, More Security? Розширення НАТО між консенсусом і військовою спроможністю».	Практичне заняття	Авторський текст кейсу. Методика компаративного аналізу Алгоритм виконання завдання. Аналітична матриця кейсу.	5
	Підведення підсумків роботи за семестр, оголошення оцінок. Комплексна контрольна робота (тестування) для студентів, які отримали менше 60 балів за результатами поточного контролю або бажають покращити отриману підсумкову оцінку	Контрольні заходи	ККР, тестування	Максимум 100 балів
	Підведення підсумків, анкетування з якості, оголошення оцінок	Контрольні заходи	Інтерактивний діалог	Підведення підсумків, оголошення оцінок

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На аудиторних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на MicrosoftOffice365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до за стосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інстальований на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів. Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати підсумкову комплексну контрольну роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Поточна успішність складається з успішності за письмовий контроль (максимально оцінюється у 100 балах) та оцінок за роботу на лекційних та практичних заняттях (оцінюється по 11 лекційних та 6 практичних занять. Отримані бали за лекційні та практичні заняття додаються і утворюють підсумкову оцінку за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

6.3. Критерії оцінювання *тестів та відкритих письмових та усних контрольних питань*:

УВАГА! У ТВОРЧИХ ЗАВДАННЯХ ОРИГІНАЛЬНІ, УНІКАЛЬНІ (АВТОРСЬКІ) ІДЕЇ ЗДОБУВАЧА ПІДТРИМУЮТЬСЯ +5 БАЛАМИ ДО ОЦІНКИ ЗАВДАННЯ! ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧ ПРИТЯГУЄТЬСЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ!

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 0,3 бали.

Відкрите питання – 1 правильна відповідь оцінюється в 5 балів, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів, правильна мова викладення матеріалу.

4 бали – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу.

3 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії, мовленні.

2 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння відповіді або викривляють зміст повідомлення.

1 бал – наявність відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні, орфографічні, мовленнєві помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення.

6.4. Критерії оцінювання *кейсів*:

У підсумку за розв'язання кейсу можна отримати максимально 5 балів, додавши такі складові:

Коректно визначено проблему кейсу, його ключові умови, акторів, цілі та обмеження; продемонстровано розуміння відповідних теоретичних положень курсу – 1 бал.

Коректно застосовано визначену методику аналізу та дотримано алгоритму виконання завдання – 1 бал.

Використано релевантні вихідні дані кейсу, здійснено їх обґрунтований відбір і систематизацію в аналітичній матриці – 1 бал.

Проведено послідовний аналітичний розбір проблеми, встановлено суттєві взаємозв'язки, оцінено чинники, ризики, альтернативи або можливі наслідки відповідно до завдання кейсу – 1 бал.

Сформульовано обґрунтовані висновки, що впливають із проведеного аналізу, та

запропоновано аргументоване рішення, оцінку, прогноз або варіант реагування – 1 бал.

6.5 Критерії оцінювання **ділових ігор** доводяться викладачем до відома студентів перед початком кожної ділової гри у вигляді правил та умов отримання оцінки. При цьому до уваги береться результат команди, злагодженість дій учасників, правильність виконання інструкцій, розподіл обов'язків між учасниками команди. В залежності від специфіки ділової гри зазначені умови можуть доповнюватися або змінюватися.

6.6 Процедура проведення **контрольних заходів**.

Контрольні заходи з дисципліни будуть здійснені згідно з графіком навчального процесу, який можна знайти на сайті університету. У табл. 4 подано графік завдань поточного контролю. Процедуру виконання завдань поточного контролю викладач оголошує на занятті або заздалегідь. За результатами поточного контролю студент може отримати найвищу оцінку у 100 балів, з'явитися на заняття «Підведення підсумків» із заліковою книжкою та отримати оцінку. Якщо оцінка поточного контролю не влаштовує, то студент може виконати комплексну контрольну роботу і також отримати максимально 100 балів. На комплексну контрольну роботу студент повинен з'явитися із заліковою книжкою. Присутність на контрольних заходах сторонніх осіб без дозволу ректора, проректора або декана факультету не допускається. Під час комплексної контрольної роботи користуватися іншими засобами, окрім калькулятора заборонено. Комплексне заключне тестування проходитиме за розкладом лекцій або практик (див. табл. 4). Більш детальну інформацію про процедуру проведення контрольних заходів можна знайти у Положенні про організацію освітнього процесу, Положенні про оцінювання результатів навчання на сайті НТУ «Дніпровська політехніка» https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів), що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» та Кодексом академічної доброчесності, які знаходяться на сайті НТУ «Дніпровська політехніка» https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/.

УСІ ТВОРЧІ ПИСЬМОВІ ЗАВДАННЯ ПОДАЮТЬСЯ У ЕЛЕКТРОННОМУ ВИГЛЯДІ ТА ПЕРЕВІРЯЮТЬСЯ НА ПЛАГІАТ!

Спочатку викладач після перевірки роботи та виявлення текстових збігів підозрює академічну не доброчесність здобувача. Тоді робота повертається на доопрацювання (цитування, виправлення). Після повторного виявлення текстових збігів > припустимих 40 % у відомих термінах рада викладачів кафедри експертно констатує плагіат і оцінює роботу у 0 балів. Далі згідно Кодексу академічної доброчесності студент несе відповідальність: повторне виконання роботи іншої теми, повторне проходження ОК, відрахування, позбавлення стипендії, пільг з оплати навчання, що постановляють спеціальні Комісії з доброчесності факультету та НТУ «ДП». Після виявлення ознак плагіату у роботі студента кафедра: 1) повідомляє студента про нульову оцінку з причин плагіату та можливість звернутися до Комісій, 2) зберігає роботу студента протягом встановленого терміну, 3) інформує студента про зниження максимальної підсумкової оцінки до 73 балів у разі постанови про повторне виконання роботи. **УВАГА! ПРИ ПОВТОРНОМУ ВИКОНАННІ РОБОТИ АБО ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ЧЕРЕЗ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ МАКСИМАЛЬНА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ СТАНОВИТИМЕ 73 БАЛИ!**

НЕЗАЛЕЖНО ВІД ТИПУ ТА ВИДУ ЗАВДАННЯ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ НЕ ПРИПУСКАЄТЬСЯ!!!

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінки кафедри обліку і аудиту у Facebook, Instagram.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

Прийом першої перездачі здійснюється викладачем, який викладав матеріал навчальної дисципліни. Прийом другої – комісією у складі трьох осіб: викладача, який викладав дисципліну; завідувача кафедри; представника деканату або викладача кафедри. Рішення комісії є остаточним.

У разі підтвердження комісією оцінки «незадовільно» або неявки студента на засідання комісії без поважних причин, комісія сповіщає про це декана факультету (директора інституту) для підготовки наказу ректора про відрахування студента за академічну неуспішність або визначення умов повторного вивчення цієї дисципліни.

Повторне вивчення студентом окремих дисциплін одночасно з навчанням за індивідуальним навчальним планом за двома формами навчання допускається лише на договірних умовах (загальним обсяг таких дисциплін – не більше 15-ти кредитів ЄКТС).

Результати ліквідації академічної заборгованості заносяться в окрему відомість.

Більш детальну інформацію про процедуру перескладання можна знайти у Положенні про організацію освітнього процесу, Положенні про оцінювання результатів навчання на сайті НТУ «Дніпровська політехніка» https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/.

Студенти заочної форми навчання повинні перескласти дисципліну та ліквідувати академічну заборгованість до початку наступної сесії.

7.4. Відвідування занять.

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2026 – 2027 навчальному році освітня діяльність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на

корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку: подати письмову заяву до декана факультету та далі рухатися процедурою оскарження, викладеною у Кодексі академічної доброчесності, який можна знайти на сайті НТУ «Дніпровська політехніка» https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/

7.6. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки. Студенти, які протягом семестру підготують та подадуть до публікації наукову статтю за тематикою дисципліни у фахове видання України або іншої країни, можуть отримати додатково 25 балів, але не більше підсумку у 100 балів за дисципліну.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Методи навчання

Проблемна лекція. Виклад матеріалу через постановку аналітичної проблеми, суперечності або дилеми міжнародного кризового реагування з подальшим розглядом можливих способів її вирішення.

Аналітична дискусія. Обговорення альтернативних інтерпретацій кризових ситуацій, політичних рішень, операційних моделей і результатів міжнародних операцій з аргументацією власної позиції.

Кейс-метод (Case Study). Аналіз реальних міжнародних криз та операцій із визначенням проблеми, акторів, інтересів, цілей, спроможностей, обмежень, рішень, результатів і наслідків.

Структурований аналіз. Послідовне застосування визначеної методики до матеріалів кейсу з використанням аналітичних матриць, критеріїв оцінювання та алгоритмів виконання завдання.

Порівняльний аналіз. Зіставлення операцій, моделей кризового реагування, інституційних форматів, способів застосування сил і результатів для встановлення закономірностей та відмінностей.

Сценарний аналіз і прогнозування. Побудова альтернативних сценаріїв розвитку кризової ситуації, визначення ключових невизначеностей, індикаторів змін, ризиків і можливих наслідків прийнятих рішень.

Аналіз варіантів дій (Courses of Action Analysis). Формування та оцінювання альтернативних варіантів міжнародного реагування за визначеними критеріями, обґрунтування вибору оптимального рішення.

Імітаційне моделювання прийняття рішень. Відтворення процесу кризового менеджменту через розподіл ролей, оцінювання обстановки, визначення політичних і військових цілей та вибір інструментів реагування в умовах невизначеності.

Розбір результатів і засвоєного досвіду (After Action Review / Lessons Learned). Оцінювання відповідності результатів операції поставленим цілям, виявлення чинників успіху й обмежень та формулювання висновків для подальшого кризового реагування.

8. Рекомендовані джерела

1. Aronsson L., Swaney B. (2022). *Priorities for NATO Partnerships in an Era of Strategic Competition*. Institute for National Strategic Studies, National Defense University. Strategic Perspectives No. 40.
2. Deni J. R., Rynning S. (2024). The NATO Strategic Concept on Its Seventy-Fifth Anniversary. *Military Review*. <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/military-review/Archives/English/JA-24/NATO-Strategic-Concept/NATO-Strategic-Concept-ua.pdf>
3. Dzhyhora O., Geperidze D., Yavir V., Taran Y., Kulyk T. (2025). NATO as a Collective Security Organization in the EU after the Outbreak of War in Ukraine. *Journal of Law and Political Sciences*. Vol. 46, No. 2 (Special Issue). P. 255–276. DOI: 10.5281/zenodo.17069927.
4. Edstrom H., Gyllensporre D. (2023). Exploring NATO's Enlargements in Northern Europe: Theorizing Military Transformation. *Comparative Strategy*. Vol. 42, No. 2. P. 264–286. DOI: 10.1080/01495933.2023.2182111.
5. Larsen H. Adapting NATO to Great-Power Competition. *The Washington Quarterly*. 2022. Vol. 45, Issue 4. DOI: 10.1080/0163660X.2022.2148507.
6. Monaghan S. et al. (2024). Is NATO Ready for War? An Assessment of Allies' Efforts to Strengthen Defense and Deterrence Since the 2022 Madrid Summit. *Center for Strategic and International Studies*. <https://www.csis.org/analysis/nato-ready-war>
7. NATO 2022 Strategic Concept. (2022). *NATO*. <https://www.nato.int/content/dam/nato/webready/documents/publications-andreports/strategic-concepts/2022/290622-strategic-concept.pdf>
8. NATO. (2022, July 18). *Strategic concepts*. <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/strategic-concepts>
9. NATO. (2024, June 27). *Partnership programmes and tools*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/partnership-programmes-and-tools?>
10. NATO. (2024, October 3). *Enlargement and Article 10*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/enlargement-and-article-10>
11. NATO. (2025, February 13). *NATO Integrated Air and Missile Defence*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/nato-integrated-air-and-missile-defence>
12. NATO. (2025, April 2). *NATO Force Model*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/nato-force-model>
13. NATO. (2025, April 3). *Readiness Action Plan*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/readiness-action-plan>
14. NATO. (2025, April 16). *NATO Defence Planning Process*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/nato-defence-planning-process>
15. NATO. (2025, April 30). *Crisis management*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/crisis-management>
16. NATO. (2025, May 12). *NATO's partnerships*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/partnerships-and-cooperation/natos-partnerships>
17. NATO. (2026, May 20). *NATO operations and missions*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/operations-and-missions/nato-operations-and-missions>
18. NATO. (2026, June 17). *Strengthening NATO's eastern flank*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/strengthening-natos-eastern-flank>
19. NATO. (2026, June 25). *Deterrence and defence*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/deterrence-and-defence>
20. NATO. (2026, July 6). *NATO's role in capability development*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/natos-role-in-capability-development>
21. NATO. (2026, July 8). *Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance*. <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/joint-intelligence-surveillance-and-reconnaissance>

22. Schaffner P., Agachi A., Lashendock J. (2024). NATO Can't Be a One-Trick Pony: The Future of NATO Crisis Prevention and Management. RAND. <https://www.rand.org/pubs/commentary/2024/08/nato-cant-be-a-one-trick-pony-the-future-of-nato-crisis.html>
23. Taran Y., Taranenko M., Kulyk T. Global Strategic Rivalry and the Secure Architecture: NATO's Influence on the Formation of the International Peace. *Journal of Law and Political Sciences*. 2025. Vol. 47, No. 2 (Special Issue). P. 30–60. DOI: 10.5281/zenodo.17235307.
24. Висоцький О., Кулик Т. Міжнародні відносини як сфера управління: технології посилення стратегічного партнерства НАТО–ЄС. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2026. Т. 18. № 1. С. 138–146. DOI: 10.15421/352616.
25. Висоцький О., Кулик Т., Пашкевич М., Пархоменко Є. Технологія інтегрованого стримування як ефективний засіб забезпечення безпеки країн Європейського Союзу на тлі російської загрози. *Грані*. 2026. 29(1). С. 6–16. DOI: 10.15421/172648.
26. Кулик Т., Прошин Д. Стратегічна концепція НАТО 2022: пріоритети, спроможність та реальність в умовах стратегічної конкуренції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. Спеціальний випуск № 2. С. 43–52. <https://visnik.dduvs.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/779>
27. Кулик Т. (2023). Передова присутність як інноваційна модель позиції стримування та оборони НАТО. *Гілея: науковий вісник*. Вип. 180–181 (№ 1–2). С. 96–104. <http://gileya.org/download.php?id=272>
28. Кулик Т. (2023). Трансформація НАТО в умовах стратегічної конкуренції. *Грані*. Т. 26. № 2. С. 66–74. DOI: 10.15421/172329.
29. Кулик Т. (2023). Концепція рамок країн НАТО. *Грані*. Т. 26. № 3. С. 66–74. DOI: 10.15421/172355.
30. Кулик Т. (2023). Об'єднана розвідка, спостереження та рекогносцировка як пріоритетна сфера трансформації НАТО. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. Вип. 35–36. С. 100–110. DOI: 10.34079/2226-2830-2023-13-35-36-100-110.

10. Права та обов'язки учасників освітнього процесу НТУ «ДП»

У цьому розділі ми хочемо повідомити вас про документи НТУ «ДП», які визначають права, обов'язки студентів та викладачів, а також регламентують процеси та процедури освіти.

Якщо вам буде щось не зрозуміле, ви можете звернутись до старости, куратора, викладачів кафедри, гаранта програми, завідувача кафедри і ми вам допоможемо.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу зокрема регулюються наступними документами ЗВО: Статут, Положення про організацію освітнього процесу, Положення про оцінювання результатів навчання, Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти, Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти, Правила внутрішнього трудового розпорядку, Положення про систему запобігання та виявлення плагіату.

УВАГА! Перелік та зміст документів постійно оновлюються.

Тому слідкуйте за інформацією на офіційному веб-сайті університету в розділі: Установчі документи та положення https://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/